

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Kommunereformen

Møte med Deanu/Tana

kommunestyre

v/avdelingsdirektør Stian Lindgård

Hva er formålet med dette innlegget

Å legge grunnlaget for en god dialog for hvordan kommunestrukturprosessen i Tana kommune kan gjennomføres

Presisering:

Fylkesmannen skal ikke nå definere et nytt kommunekart i Finnmark

Å endre kommunestrukturen i Finnmark er en politisk oppgave

Beskrivelse av reformen

I Solberg-regjeringens tiltredelseserklæring finner vi de politiske målene for kommunereformen;

«Regjeringen vil gjennomføre en kommunereform hvor det sørges for at nødvendige vedtak blir fattet i perioden...»

Beskrivelse av reformen

I tiltredelseserklæringen finner vi også mål for omfordeling av oppgaver;

«Regjeringen vil foreta en gjennomgang av oppgavene til fylkeskommunene, fylkesmennene og staten med sikte på å gi mer makt og myndighet til mer robuste kommuner»

Hva skjer lokalt?

– Hvis reisetiden til møtene forlenges, vil politikerne sentraliseres. Det blir flere jo nærmere kommunesenteret, hvor det nå enn kommer. Videre blir det langt færre folkevalgte og dermed mer makt til rådmannen, sier ordfører Frank M. Ingilæ i Tana.

Han peker også på at mange arbeidsplasser vil bli sentralisert, og med det en stor endring av befolkningsstrukturen.

En viss skepsis?

Det er en viss skepsis til følgende av sammenslåing som kan oppsummeres slik:

- Svekking av lokaldemokratiet?
- Styrking av rådmannen?
- Lange avstander mellom kommunesentra?
- Sentralisering av arbeidsplasser og bosetning?
- Uavklart hvilke nye oppgaver kommunen får?

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Fylkesmannens viktigste rolle og ansvar!

Fylkesmannens viktigste rolle og ansvar

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i fylket

Vi har ansvar for å iverksette statlig politikk

Skal også sørge for at den blir best mulig lokalt tilpasset og kommer innbyggerne til gode

Hva

Denne høsten har alle landets kommuner blitt invitert til å delta i prosesser med sikte på å vurdere og å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner.

Det valget dere gjør vil påvirke lokalsamfunnet i lang tid framover.

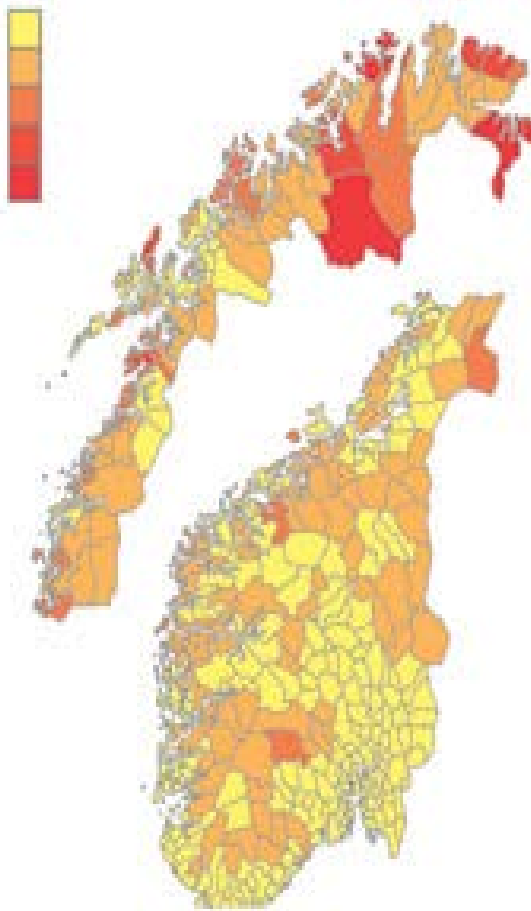
Utfordringene

- Mange små kommuner
- Avstander og punktbosetting
- Klimatiske forhold
- Identitet
- Hensynet til samisk språk og identitet
- Variasjon i kommuneøkonomi
- Rekruttere og beholde kompetent arbeidskraft

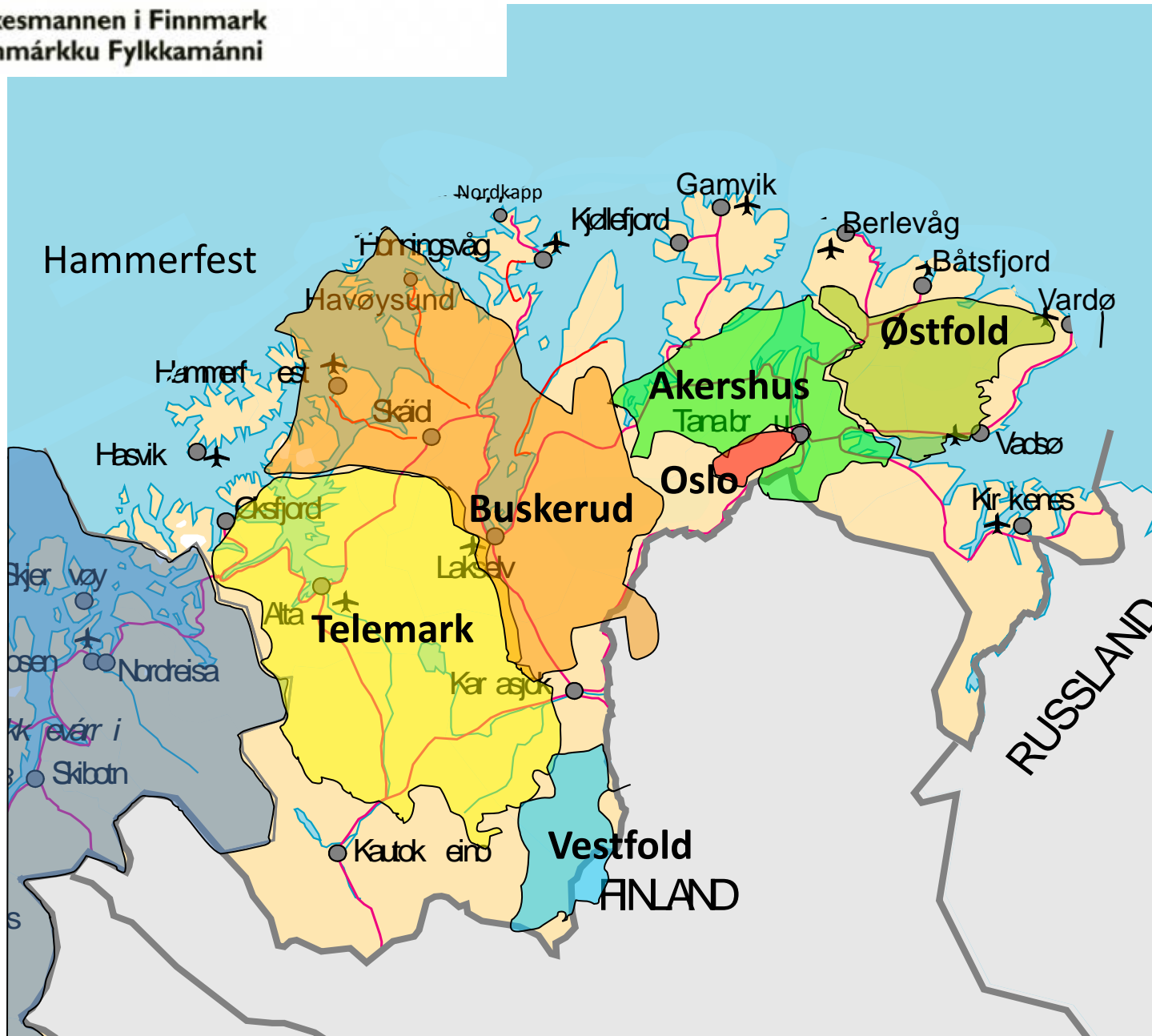
Avstand til nærmeste nabokommunesenter

- 0–30 min
- 31–60 min
- 61–90 min
- 91–120 min
- 121–200 min

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

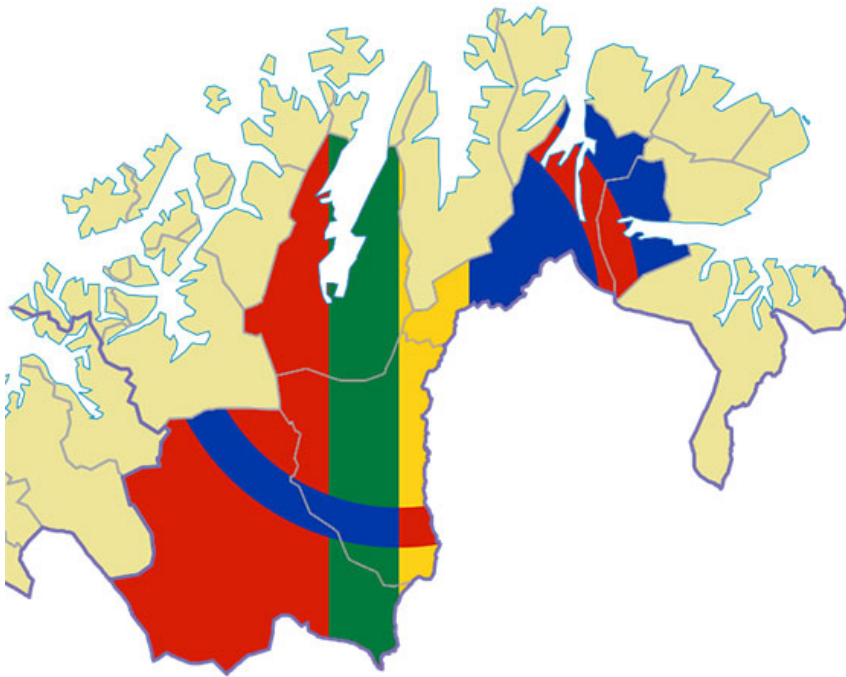

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Utfordring?

Arbeidet med å skape større og mer robuste kommuner kan aktualisere problemstillinger knyttet til forvaltningsområdet for samisk språk.

Tilrettelegge for samisk språk, kultur og identitet

- Det bor samer i alle Finnmarkskommuner
- Hvordan påvirkes samisk språk og kultur av kommunesammenslåinger?
- Skepsis til samisk superkommune

Refleksjon

Vi har det greit i dag!

- Prioritert i inntektssystemet
- Samtlige 19 kommuner har i dag «full pakke»
- Store konsekvenser for den kommunen som mister «Rådhuset»
- Kultur for å klare seg selv

Refleksjon

Kommunene sette utenfra. Mye bra men....

Stor forskjell i kompetanse og kapasitet gir:

- Varierende økonomistyring
- Varierende tjenstilbud til innbyggerne
- Varierende ivaretagelse av myndighetsrollen
- Varierende ivaretagelse av samfunnsutviklerrollen

Refleksjon

Disse og flere andre utfordringer må løses i og av kommunene uavhengig av kommunesammenslåing eller ikke

Denne prosessen er nyttig for kommunen uansett

Refleksjon

Er vi rustet til å møte den nye oppgavefordelingen mellom stat og kommune?

Er vi rustet til å møte eventuelle endringer i inntektssystemet?

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Refleksjon

Mange kommunale tjenester uansett må leveres
der folk bor

En erkjennelse

Behovet for kommunesammenslåing er størst i Finnmark, men kanskje også vanskeligst å gjennomføre?

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Oppdragsbrev til Fylkesmannen

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Oppdragsbrev til Fylkesmannen

- Regjeringen ønsker at Fylkesmannen skal ha en sentral rolle i gjennomføringen av reformen
- Ks er en viktig samarbeidspartner
- Sametinget inviteres inn i prosessen
- Vi vil også ha en dialog med Fylkeskommunen

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Oppdragsbrev til Fylkesmannen

Fylkesmannen rolle i prosessen er som tilrettelegger og koordinator.

Oppdragsbrev til Fylkesmannen

- Fylkesmannen skal være oppdatert på prosessene i Finnmark
- Det kan være snakk om både sammenslåinger og grensejusteringer

Oppdragsbrev til Fylkesmannen

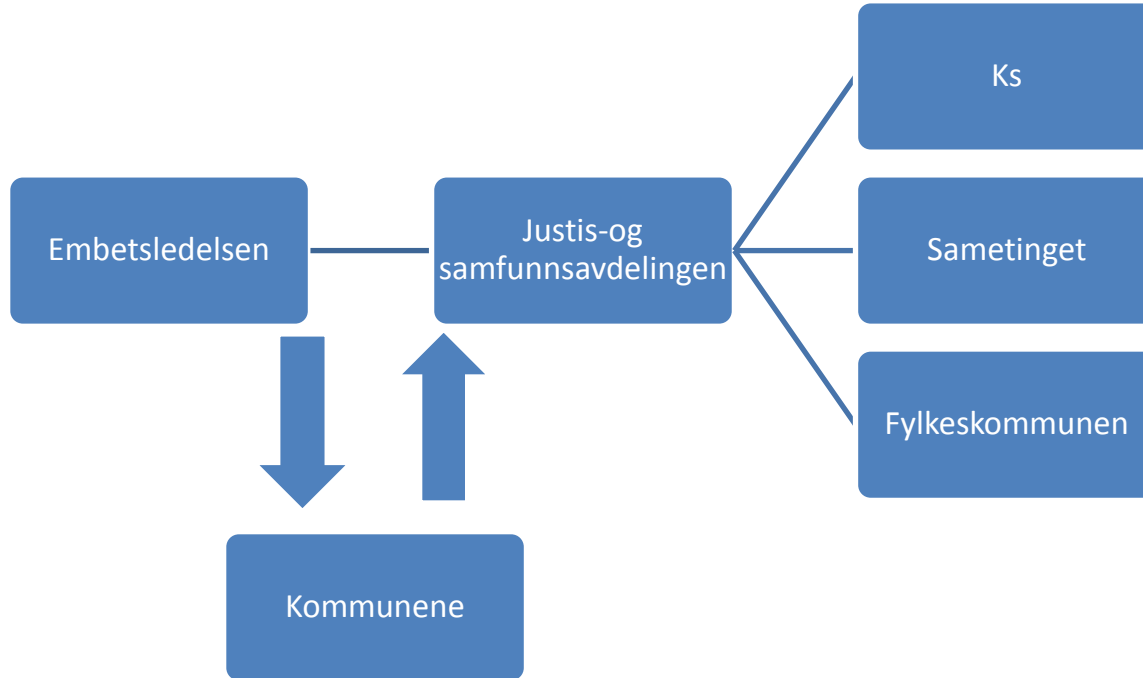
- Prosessene skal gjennomføres lokalt i og av kommunene (dere kjenner og eier utfordringene)
- Fylkesmannen tilbyr kommunene støtte om det skulle bli uttrykt ønske om det

Oppdragsbrev til Fylkesmannen

Fylkesmannen vil fortløpende orientere Sametinget om de prosesser som blir satt i gang

En slik dialog er særlig viktig ved forslag om sammenslåing av samiske kommuner

Organisering

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Kommunereformen

De kommunale prosessene

Løp 1:

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Løp 1

Omfatter kommuner som vedtar sammenslåing
senest **høsten 2015**

Sammenslåing skal kunne vedtas ved kongelig
resolusjon i løpet av **våren 2016**

Ny kommune vil kunne tre i kraft fra 1. januar
2018

Løp 1

Løp 1 – rask utredning

Høst 2014 - Oppstart regional prosess

Våren 2015 - Melding om nye oppgaver

Høst 2015 - Vedtak i kommunestyrene

Våren 2016 - Nasjonalt vedtak

1. jan. 2018 - Ikrafttredelse ny kommune

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Kommunereformen

De kommunale prosessene

Løp 2:

Løp 2

Dette omfatter:

- Kommuner som treffer vedtak høsten 2015, men som ikke følges opp av klg.res. våren 2016
- Kommuner som treffer vedtak innen sommeren 2016
- Samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur **våren 2017**
- Vil som hovedregel tre i kraft **1.1.2020**

Løp 2

Løp 2 – lengre utredning

Høst 2014 - Oppstart regional prosess

Våren 2015 - Melding om nye oppgaver

Høst 2016 - Vedtak i kommunestyrene

Våren 2017 - Nasjonalt vedtak

1. jan. 2020 - Ikrafttredelse ny kommune

Tidsplan

Tidsrom	Nasjonal	Regionalt	Kommunalt
Vår/sommer 2014	Stortingsbehandling av mål for reformen og opplegget for videre arbeid	Møte med Ks og regionrådene Møte med Ks styret	
Høst 2014		Oppstartsmøte i Honningsvåg 8.-9. september Ks høstkonferanse	Fylkesmannen møter kommunestyret etter anmodning. Oppstartvedtak kommunereformen. Kommunene utreder kommunestruktur.
Vinter 2014		Fylkesmannen møter i regionrådene etter anmodning	Kommunene utreder kommunestruktur.
Årskiftet 2014/2015	Ekspertutvalget legger frem sin siste delrapport angående overføring av nye oppgaver. Behov for tilleggskriterier eller justering av kriterier		Kommunene utreder kommunestruktur. Kommunene rapporterer status for utredning.
Våren 2015	Regjeringen legger frem forslag til nye oppgaver for kommunene. Stortingsbehandling av denne meldingen.		Kommunene utreder kommunestruktur.
Høst 2015			Frist for vedtak av kommunesammenslåing i løp 1.
Vinter 2015		Dialogmøte med kommunene i Vadsø 21.-22. jan KS strategikonferanse	Kommunene rapporterer status for utredning
Vår/sommer 2015		Kommunesamling (uke 21) Felles fylkesmøte KS Nord-Norge	
Høst/vinter 2015		KS Høstkonferanse Statusmøte med Fylkesmannen Oppstartsmøte løp 2. etter kommunevalget	
Vår 2016	Regjeringen fremmer Kongelig resolusjon om sammenslåing. Ikrafttredelse 1.1.2018		
Vår 2017	Proposisjon til Stortinget om ny helhetlig kommunestruktur, nye oppgaver og nytt inntektssystem		

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Hvordan få til gode prosesser

Viktige faser i prosessen:

- **Initiativfasen**
- **Prosesen frem til beslutningsgrunnlag**
- **Beslutningen**
- **Gjennomføringsfasen**

Initiativfasen

Oppstartvedtak:

- Ha en tydelig og skriftlig rolle- og ansvarsavklaring mellom de politiske nivåene og mellom politikere og administrasjon
- Etabler tidlig en politisk styringsgruppe med vide fullmakter fra kommunestyrene
- Prosjektleder må tidlig på plass
- Prosjektorganisering

Initiativfasen

- Aktiviser hele kommunestyret og inkluder opposisjonen i reelle politiske diskusjoner
- Oppsummer og evaluer
- Er det grunnlag for å gå videre med prosessen?

Prosesen frem til beslutningsgrunnlag

- Hvor står Tana kommune? Hva er de viktigste utfordringene (status)
- Involver og medvirkning fra kommunes innbyggere, næringsliv, lag og foreninger.
- Hvordan skape en felles virkelighetsforståelse?

Prosesen frem til beslutningsgrunnlag

- Hvilke fordeler og ulemper vil kommunesammenslåing medføre for de enkelte målgrupper?
- De tillitsvalgte må tidlig inn i prosessen og ha en sentral rolle i forhold til endringer for kommunes ansatte.
- Kjør en mest mulig åpen prosess

Prosesen frem til beslutningsgrunnlag

- Sett av tid til informasjon, samhandling og dialog
- Se for dere forskjellige fremtidsscenarioer
- Bli enig om felles fremtidsbilde, utfordringer, visjoner og mål
- Spør innbyggerne – folkeavstemming, meningsmåling og folkemøter

Virkemidler og verktøy

Oppstartvedtak

Alle kommuner starter prosessen med å fatte et oppstartvedtatak nå i høst.

Fylkesmannen veileder gjerne

Utredning

Etter at oppstartvedtaket er fattet av kommunestyret, så starter utredningsprosessen(e)

Problemstillinger

Kommunestrukturprosessen er en omfattende og kompleks prosess, som skal gjennomføres i og av kommunene.

Hvilke hjelpemidler finnes?

Hvordan bruke disse hjelpemidlene?

Oversikt over verktøy

Begynn med å lese:

[Veien til en ny kommune](#)

Denne må sees i sammenheng med:

[Ny kommune](#)

Andre relevante verktøy

Kommunedata:

Eksempler

- Befolkningsutvikling
- Tjenestebehov
- Frie inntekter

Andre relevante verktøy

Kostra

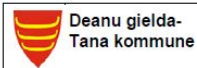

Fylkesmannens nettsted

Fylkesmannens kommunebilde

Andre relevante verktøy

Kommuneplanens samfunnsdel

Deanu gieldda-
Tana kommune

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL
2012-2023

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Hva skal kommune vurdere?

Ta utgangspunkt i din kommunes roller:

- Kommunens rolle som tjenesteyter
- Kommunens rolle som myndighetsutøver
- Kommunens rolle som samfunnsutvikler
- Kommunens rolle som demokratisk arena

Hva skal kommune vurdere?

Kriterier rettet mot kommunene:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politiske deltagelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Hva skal kommune vurdere?

Spørsmålet som må utredes er:

Hvordan vi kommunes roller endres ved en sammenslåing med en annen kommune?

Hvordan oppfylle kriteriene rettet mot kommunene?

Tenk gjerne SWOT

strengths, weaknesses, opportunities, and threats

Hva skal kommune vurdere?

	Styrker	Svakheter
Interne		
Eksterne	Muligheter	Trusler

Eksempel

Ta utgangspunkt i rollen som tjenesteyter

Velg område f.eks. barnevern

Vurder f.eks. spørsmålet om kompetanse

- Hva er styrken ved kommunes kompetanse?
- Hva er svakheten i kommunes kompetanse?
- Hva er mulighetene i forhold til kompetanse?
- Hva er truslene i forhold til kompetanse?

Viktige spørsmål

Skal Tana kommune bestå som egen kommune i framtiden - eller skal kommune slås sammen med andre?

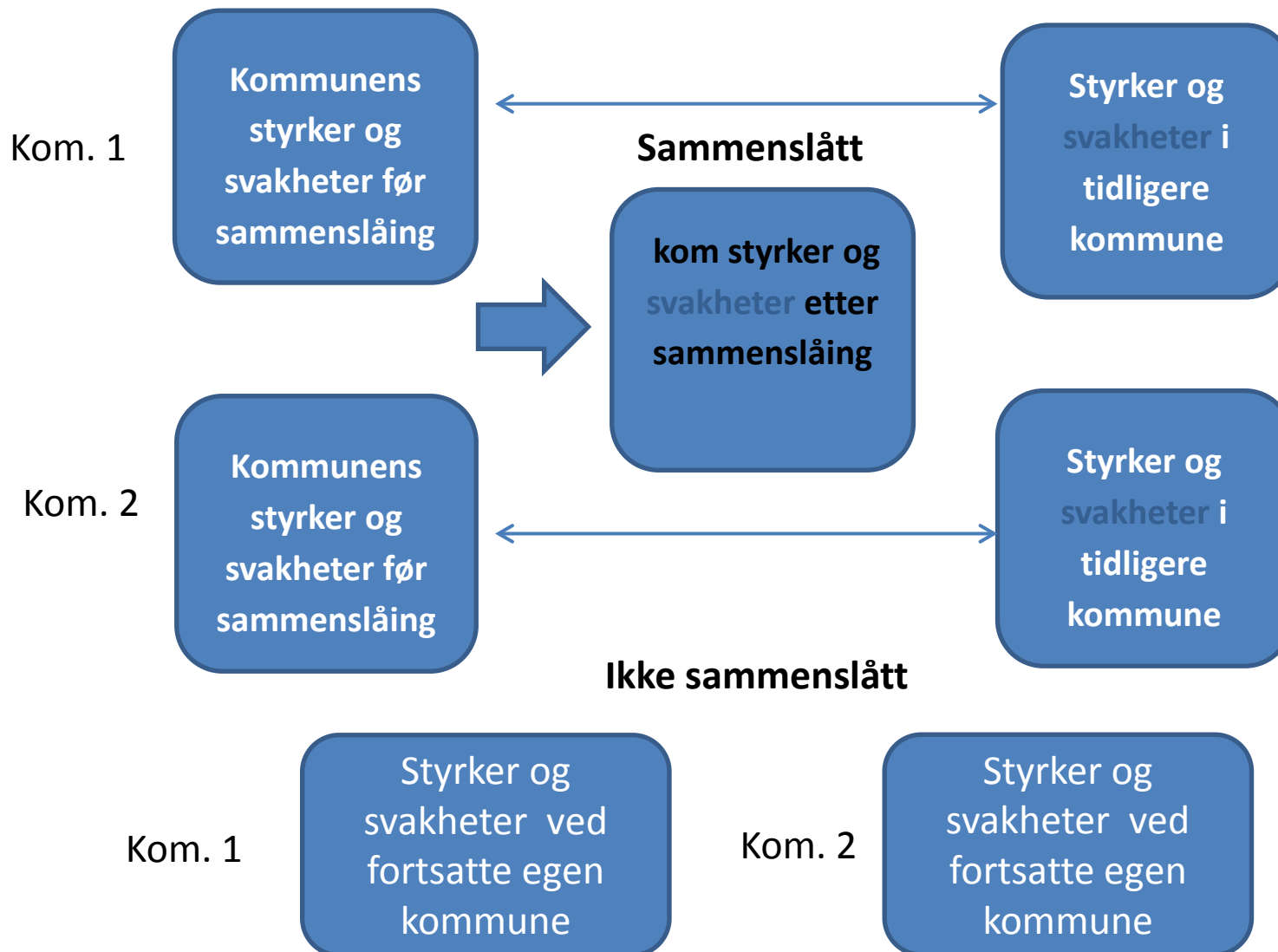
Hvem skal Tana eventuelt slås sammen med?

Hva er konsekvensene av sammenslåing med en eller flere nabokommuner?

Hva er konsekvensene av å forbli egen kommune?

Før/ utredning

Fylkesmannen i Finnmark
Finnmárkku Fylkkamánni

Vedtaket

- Ja til kommunesammenslåing
- Nei til kommunesammenslåing

Konsekvenser av vedtaket

De som sier ja til kommunesammenslåing går videre til gjennomføringsfasen

De som sier nei til kommunesammenslåing, må vurdere konsekvensene av dette

- Hvordan løse de utfordringer utredningen av kommunestruktur har belyst?

Økonomiske konsekvenser

- Hva skjer med rammetilskuddet?
- Reformstøtte?

Lykke til med prosessen!

